

การออกแบบกรอบตัวอย่างและวิธีการเลือกตัวอย่าง

โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2565

1. การออกแบบกรอบตัวอย่าง

โครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (สศส.) เสนอผลการสำรวจในระดับจังหวัด (ไม่จำแนกเขตการปกครอง) ส่วนในระดับภาค ได้แก่ ตอนพิเศษ (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ) ภาคกลาง (ยกเว้น ตอนพิเศษ) ภาคเหนือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และระดับทั่วประเทศ เสนอผลการสำรวจในระดับเขตการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

การสำรวจครั้งนี้เป็นการสำรวจด้วยตัวอย่าง ใช้แผนการเลือกตัวอย่างแบบ Stratified Two - Stage Sampling โดยมีเขตแดนนับ (Enumeration Area : EA) เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง และครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง

กรอบตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง หรือ EA ทั่วประเทศ ได้จากสำมะโนประชากรและเคหะ พ.ศ. 2553 ซึ่งดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุก 10 ปี แต่เพื่อให้กรอบตัวอย่างเป็นปัจจุบัน จึงได้ทำการนับจด (listing) ครัวเรือน จากโครงการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของครัวเรือน (สพค.) เป็นประจำทุกปี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก EA ตัวอย่างทั้งสิ้น 5,430 EA ตัวอย่างทั่วประเทศ ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2574 จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก EA ตัวอย่างทั้งสิ้น ปีละ 2,715 EA ตัวอย่างทั่วประเทศ โดยกรอบตัวอย่างดังกล่าวประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของครัวเรือน รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ เช่น ที่ตั้งของ EA จำนวนบ้าน/อาคาร/สิ่งปลูกสร้าง จำนวนครัวเรือน และจำนวนประชากร ซึ่งโครงการ สศส. เลือก EA ตัวอย่าง จากโครงการ สพค. 2 ปี เพื่อให้ขนาดตัวอย่างเพียงพอสำหรับระดับการนำเสนอผลการสำรวจ

กรอบตัวอย่างขั้นที่สอง หรือครัวเรือนส่วนบุคคล จะได้จากกรอบรายชื่อครัวเรือนที่ได้จากการนับจด โครงการ สพค. โดยกรอบตัวอย่างดังกล่าวประกอบด้วย รายชื่อครัวเรือน และข้อมูลเบื้องต้นที่สำคัญของครัวเรือน ได้แก่ ที่ตั้งของครัวเรือน ประเภทของครัวเรือน ชื่อหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน

2. วิธีการเลือกตัวอย่าง

แผนการเลือกตัวอย่าง

แผนการเลือกตัวอย่างที่ใช้เป็นแบบ Stratified Two - Stage Sampling โดยมีกรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม เขตแดนนับ เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง และครัวเรือนส่วนบุคคล เป็นหน่วยตัวอย่างขั้นที่สอง

การจัดสตราตัม

กรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และในแต่ละสตราตัม (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) ได้ทำการแบ่งออกเป็น 2 สตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล

การเลือกตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง

จากแต่ละสตราตัมย่อย หรือแต่ละเขตการปกครอง ได้ทำการเลือก EA ตัวอย่าง อย่างอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครัวเรือนของ EA นั้นๆ ได้จำนวน EA ตัวอย่างทั้งสิ้น 3,600 EA จากทั้งสิ้นจำนวน 139,325 EA ซึ่งกระจายไปตามภาค และเขตการปกครอง ดังนี้

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ตอนพิเศษ *	374	302	72
กลาง (ไม่รวม ตอนพิเศษ)	935	504	431
เหนือ	822	450	372
ตะวันออกเฉียงเหนือ	908	526	382
ใต้	561	303	258
รวมทั้งราชอาณาจักร	3,600	2,085	1,515

* ตอนพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ นนทบุรี และปทุมธานี

การเลือกตัวอย่างขั้นที่สอง

ในขั้นนี้เป็นการเลือกครัวเรือนตัวอย่างจากครัวเรือนส่วนบุคคลทั้งสิ้น ในบัญชีรายชื่อครัวเรือน ซึ่งได้จากการนับจดในแต่ละ EA ตัวอย่าง ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีระบบ โดยกำหนดขนาดตัวอย่าง ดังนี้

ในเขตเทศบาล : กำหนด 16 ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ชุดละ 8 ครัวเรือน)

นอกเขตเทศบาล : กำหนด 16 ครัวเรือนตัวอย่าง ต่อ EA (ครัวเรือนตัวอย่าง 2 ชุด ชุดละ 8 ครัวเรือน)

ก่อนที่จะทำการเลือกครัวเรือนตัวอย่าง ได้มีการจัดเรียงรายชื่อครัวเรือนส่วนบุคคลใหม่ ในแต่ละ EA ตัวอย่าง ตามขนาดครัวเรือน ซึ่งวัดด้วยจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประเภทครัวเรือนเชิงเศรษฐกิจ ตามลำดับ

จำนวนครัวเรือนส่วนบุคคลตัวอย่างทั้งสิ้นที่ต้องทำการเจนนับจำแนกตามภาค และ
เขตการปกครอง เป็นดังนี้

ภาค	รวม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ตอนพิเศษ *	5,984	4,832	1,152
กลาง (ไม่รวม ตอนพิเศษ)	14,960	8,064	6,896
เหนือ	13,152	7,200	5,952
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14,528	8,416	6,112
ใต้	8,976	4,848	4,128
รวมทั้งราชอาณาจักร	57,600	33,360	24,240